

Arne Fredrik Ruud

En foregangs-
mann innen
kjeve- og
ansiktsradiolo-
gien, professor
emeritus Arne F.
Ruud, er gått bort,
89 år gammel. Han
hadde et rikt intel-
lekt og utdannet seg både til tannlege
(cand. odont. 1937) og lege (cand. med.
1942) i Oslo. Til odontologisk embetsek-
samen var han en av de svært få som
fikk innstilling til Kongen for fremra-
gende eksamensresultater. Kanskje ikke
uventet, da han hadde et velutviklet
konkurransenstinkt. I perioden 1937–
42 var han tannlege ved Rikshospitalet
og i 1943–45 var han tannlege og lege
ved ØNH-avdelingen ved Dikemark
sykehus. I perioden 1946–51 arbeidet
han først ved Radiumhospitalet, deretter
ved Ullevål sykehus, Røde Kors klini-
ken, Aker sykehus og igjen ved Ullevål
sykehus, for å få sin medisinske spesia-
listutdannelse.

Det var radiologien som sto Ruuds
hjerter nærmest, og han ble spesialist
i medisinsk radiologi i 1951. Han tjenes-
tegjorde også i Korea og fikk for dette
krigsdeltagermedaljen i 1954. I 1951 ble
han ansatt som sjef for Røntgenavdelin-
gen ved Norges Tannlegehøyskole.
Institusjonen ble fakultet og en del av
Universitetet i Oslo i 1959, med Ruud
som dosent. Det odontologiske fakultets
røntgenavdeling fikk mange år senere
navnet Avdeling for kjeve- og ansikts-
radiologi.

Ruud hadde funnet sin nisje i helse-
vesenet og hans virke ved universitetet

kom til å vare i hele 30 år. Han publi-
serte endel vitenskapelige arbeider om
kjevekirurgiske og radiologiske emner,
men det er først og fremst som den
engasjerte diagnostiker med sitt skarpe
radiologiske blikk vi husker ham. Titte-
len på et intervju i Norsk Ukeblad
samme året som han gikk av: «Kjeven er
mye mer enn du tror», kan være en sam-
lende betegnelse for det Ruud sto for
i sin gjerning. Han presiserte alltid at en
lang rekke sykdommer kan føre til
manifestasjoner i kjeve-ansiktsskjelettet
og at andre tilstander er spesifikke for
kjevene. «Vårt tygge- og snakkeapparat
er ikke bare knokler og ledd, men også
sener, nerver og ikke minst muskulatur»,
foreleste han. Ruud understreket viktig-
heten av differensialdiagnostiske over-
veielser ved enhver pasientundersø-
kelse, og påpekte stadig at smerter og
andre plager kunne oppstå i alle disse
strukturer, foruten bihuler og spyttkjert-
ler og selvsagt – tenner. Med sin brede
faglige bakgrunn, var han blant de
ivrigste ved fakultetet til å påpeke at
tannlegestudentene ikke måtte begrense
sin kunnskap til sykdommer og utvi-
klingsforstyrrelser i tenner og deres
støtteapparat.

Kunnskapen han hadde om radiolo-
giske undersøkelsesmetodikker fra sin
medisinske utdannelse, gjorde at han
naturlig nok var opptatt av å bestyre en
avdeling med best mulig utstyr. Han var
hovedansvarlig for at avdelingen i
nybygget i Geitmyrsveien 71 i 1968 ble
en av de mest moderne i Skandinavia.
Det er helt i hans ånd at avdelingen også
etter at han gikk av, er blitt modernisert
og oppdatert med radiologisk utstyr på

linje med de aller fremste internasjonalt.
Han ville også ha gledet seg over at det
både innen odontologiske og medi-
sinske miljøer er forståelse for at fagdisi-
plinen bør bli en spesialitet med naturlig
forankring i odontologien. Ruud hadde
i hele sin virksomhetsperiode et nært
samarbeid med flere sykehus, og ikke
minst samarbeidet med Radiologisk
avdeling og ØNH-avdelingen med Sek-
sjon for kjevekirurgi og munnhulesyk-
dommer ved Rikshospitalet, er blitt
ytterligere forsterket etter at han forlot
sin post.

Han var også aktiv i foreningslivet og
bl.a. sekretær for Den norske tannlege-
forenings foredrag- og demonstrasjons-
fond i 1946–50, styrer av De odontolo-
giske samlinger i 1979–95 og medlem
av museumskomiteen i Oslo tannlege-
selskap i 1983–97. Han var en av initi-
ativtakerne til at Folkemuseet på Bygdøy
fikk et godt utrustet tannlegekontor med
historisk sus. Han mottok Den norske
tannlegeforenings hederstegn i 1950 og
Oslo tannlegeselskaps hederstegn i sølv
i 1989.

Professor emeritus Arne F. Ruud var
en krevende sjef, med all sin kunnskap
og klare hjerne. Han var imidlertid alltid
villig til å informere og undervise både
pasienter, studenter, kolleger og andre
ansatte ved avdelingen og fakultetet.
Undertegnede er svært takknemlig for å
ha arbeidet mange år under hans ledelse
og for den inspirasjon han ga oss som
fulgte etter i hans faglige fotspor.

Tore A. Larheim